

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78 hallituksen esityksen johdosta laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 165 laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valtiovarainvaliokunta on pyytänyt asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain verotaulukkoon kuuluu yli 180 tuoteryhmää. Kunkin tuoteryhmän vero on määrätty kyseiseen tuoteryhmään kuuluvien tuotteiden valmistukseen keskimäärin käytettyjen maatalousperäisten raaka-aineiden määrän (keskimääräisresepti) ja niiden kotimarkkinahinnan ja maailmanmarkkinahinnan välisen eron perusteella. Kun laissa mainittujen veromäärien perustana olevien kotimarkkinahintojen ja maailmanmarkkinahintojen välinen ero muuttuu, voi valtiovarainministeriö lain 5 §:ssä olevan säännöksen nojalla tullihallituksen esityksestä muuttaa tuotteiden veromäärää raaka-aineiden hinnaneromuutosta vastaavasti.

Jos tuotteiden raaka-ainekoostumuksessa tapahtuu muutoksia, ei valtiovarainministeriö voi nykyisin muuttaa veromääriä, vaan tällaisten muutosten huomioon ottaminen edellyttää lain muuttamista. Samoin raaka-aineiden hinnaneron

määräytymisperusteen muuttaminen edellyttää lain muuttamista.

Jotta menettely saataisiin joustavammaksi, hallitus ehdottaa, että valtiovarainministeriölle annettaisiin valtuus saada muuttaa valmistevero- ja hinnanerokorvausmääriä silloin, kun elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain alaisten tuotteiden raaka-ainekoostumus tai niiden valmistukseen käytettyjen raaka-aineiden hinnat ovat muuttuneet.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että lain verotaulukkoon tehtäisiin eräitä muutoksia.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Perustuslakivaliokunnan antamaan lausuntoon viitaten valiokunta kuitenkin ehdottaa 5 §:n sanamuotoa siten täsmennettäväksi, ettei valtiovarainministeriölle lakitekstiä muodollisestikaan tulkiten jää harkintavaltaa säännöksen soveltamisessa.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:*

## Laki

### elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elintarviketuotteiden valmisteverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (868/79) 5 §:n 1 momentti ja lain liitteenä olevaa verotaulukkoa, näistä verotaulukkoa sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1015/82), seuraavasti:

#### 5 §

Milloin jonkin verotaulukossa mainitun tuotteen raaka-aineiden kotimaisen hinnan ja maailmanmarkkinahinnan erotus on vertailuaikana olevan vuosineljänneksen tai valtiovarainministeriön määräämän muun vastaavanpituisen vertailuajan kahden ensimmäisen kuukauden ja kolmannen kuukauden 1—10 päivän aikana ollut *raaka-aineiden hintojen, hintaperusteiden tai raaka-aineiden keskinäisissä suhteissa tapahtuneiden muutosten seurauksena* korkeampi tai alempi kuin verotaulukossa mainittu vero, on *valtio-*

*varainministeriön vastaavasti muutettava* tullihallituksen esityksestä veromäärää vertailuaikaa seuraavan kalenterikuukauden alusta. (Poist.)

Voimaantulosäännös  
(Kuten hallituksen esityksessä)

VEROTAULUKKO  
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Malm, Mäki-

Hakola, Poutanen, Sutinen, Tenhiälä, Tikka ja Vainio sekä varajäsenet Kuusio, Lahti-Nuuttila, Mattila, Piipari, Rusanen, Sasi ja Vepsäläinen.

EDUSKUNNAN  
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä,

6 päivänä marraskuuta 1985

Lausunto n:o 16

## Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on kirjeellään 11 päivästä lokakuuta 1985 pyytänyt perustuslakivaliokunnalta lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 165 laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta. Asian johdosta ovat olleet kuultavina ylijohtaja Jukka Tammi valtiovarainministeriöstä, professori Mikael Hidén, tutkijaprofessori Antero Jyräki ja professori Ilkka Saraviita. Käsiteltyään asian yksinomaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan valtiovarainministeriölle annettavaksi valta muuttaa valmistevero- ja hinnanerokorvausmääriä silloin, kun elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain alaisten tuotteiden raaka-ainekoostumus tai niiden valmistukseen käytettyjen raaka-aineiden hinnat ovat muuttuneet. Samalla verotaulukkoon ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia. Voimassa olevan lain mukaan valtiovarainministeriö voi tullihallituksen esityksestä muuttaa tuotteiden veromäärää raaka-aineiden hinnaneron muutosta vastaavasti.

Hallitusmuodon 61 §:n mukaan verosta säädetään lailla. Perustuslakivaliokunnan usein aiemmin ja viimeksi lausunnossa n:o 5/1984 vp. hallituksen esityksestä n:o 37 maidon kaksihintajärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi toistaman kannan mukaan verolaille asetettavien vaati-

musten sisältönä on muun muassa se, että laista tulee ilmetä verovelvollisuus ja veroperusteet niin tarkoin, että viranomaisen harkinta veron määräämisessä on sidottua harkintaa.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota lakiehdotuksen sanontoihin, joiden mukaan yhtäältä "valtiovarainministeriö voi muuttaa vastavasti veromäärää" ja toisaalta "ministeriöllä on sama oikeus" tietyin edellytyksin. Näiden ilmaistujen on myös mahdollista kielellisesti arvioiden ymmärtää tarkoittavan sitä, että ministeriöllä olisi valta harkita, ryhtyykö se tarkoitettuihin toimiin vai ei. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tästä ei kuitenkaan ole kysymys. Perustuslakivaliokunta pitää kuitenkin asianmukaisena, että mainitut ilmaisut muutetaan sellaiseen muotoon, joka ei kielelliseltä kannaltakaan viittaa harkintamahdollisuuteen.

Edellä esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta, jolla ei ole muuta huomautettavaa asian johdosta, kunnioittaen lausuntonaan esittää,

*että ehdotus laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.*

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Ben Zyskowitz

Ilkka O. Jumppanen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Zyskowitz, jäsenet Alho, Anttila, Eenilä, Hämäläinen, Jansson,

J. Mikkola, Muroma, Nieminen, Peltola, Pokka, Skinnari ja Viinanen.

